क्रोपात् । १यज्ञार्थे पशुहनने अमरः "या वेदविहिता हिंसा नियतास्मिंश्चराचरे । अहिंसामेव तां विद्यात्" इति मनूक्तेस्तस्या अहिंसात्वेन हि प्राशस्त्यम् ।

परम्परीण त्रि॰ परम्परया धारया आगतः ख । अविच्छेदसन्तत्यागते भट्टिः ५सर्गः । [युगीन तत्र साधौ त्रि॰।

परयुग न॰ कर्म॰। उत्तरवर्त्तियुगे तत्र साधुः खञ् । पार॰

परह पु॰ पृ—बा॰ अह । केशराजे त्रिका॰ ।

पररूप त्रि॰ परस्य रूपमिव रूपमस्य । स्वोत्तरवर्त्तिपरस्येव रूपवति "एङि पररूपम्" पा॰ ।

परलोक पु॰ कर्म॰। लोकान्तरे स्वर्गादौ । तत्र स्थितादि ठञ् अनुशतिका॰द्विपदवृद्धिः । पारलौकिक तत्र स्थितादौ त्रि॰

परलोकगम पु॰ परलोकं लोकान्तरं गमयति गम—णिच्—अच् । मृत्यौ हेमच॰ ।

परवत् त्रि॰ परः नियोजकतयाऽस्त्यस्य मतुप् मस्य वः । पराधीने हेमच॰ स्त्रियां ङीप् ।

परवश त्रि॰ परस्य वश आयत्तता यत्र । पराधीने हेमच॰।

परवाणि पु॰ परं वाणयति वण—णिच्-इन् । १धर्माध्यक्षे २वत्सरे मेदि॰। ३कुमारवाहने मयूरे शब्दमा॰।

परवाद पु॰ ६त॰ । १परस्यापवादे कर्म॰। २उत्तरवादे च ।

परवादिन् पु॰कर्म॰। प्रत्यर्थिनि उत्तरवादिनि स्त्रियां ङीप् ।

परव्रत पु॰ परं व्रतमस्य । धृतराष्ट्रे शब्दमाला ।

परश पु॰ स्पर्श+पृषो॰ । स्पर्शमणौ यस्य स्पर्शात् इतरस्य धातोः स्वर्णता तादृशे रत्नभेदे ब्रह्मवै॰जन्मख॰ ४अ॰।

परशव्य त्रि॰ परशौ हितं यत् । परशुहिते

परशु पु॰ परं शृणाति शॄ—कु डिच्च । १परश्वधे (टाङ्गी) अस्त्रभेदे । स्पृश—कुन् पृ आदेशः । पर्शुरप्यत्र २अस्त्रमात्रे च । परशुलक्षणञ्च हेमा॰ कौशनसनीतिशास्त्रोक्तं कुठारशब्दे २०७४ पृ॰ दर्शितम् ।

परशुराम पु॰ परशुधारी रामः शा॰त॰ । जमदग्निजे भगवदवतारभेदे येन परशुना त्रिःसप्तकृत्वो भूमिर्निःक्षत्रिया कृता । तस्योत्पत्त्यादिकं यथा "अथ काले व्यतीते तु जमदग्निर्महातपाः । विदर्भराजस्य सुतां प्रयत्नेन जितां स्वयम् । भार्य्यार्थे प्रतिजग्राह रेणुकां लक्षणान्विताम् । सा तस्मात् सुषुवे पुत्रान् चतुरो वेदसम्मतान् । रुमण्वन्तं सुषेणञ्च विश्वं विश्वावसुन्तथा । पञ्चमस्तां स्वयं जज्ञे भगवान् मधुसूदनः । कार्त्तवीर्य्यवधायाशु शक्राद्यैः सकलैः सुरैः । याचितः प्रथमः सोऽभूत्तेषां रामाख्यस्तु यः । भारावतरणार्थाय जाता परशुना

युक् । सहजः परशुस्तस्य तं जहाति कदाच न अयं निजपितामह्याश्चरुभुक्तिविपर्य्ययात् । ब्राह्मणः क्षत्रियाचारो रामोऽभूत् क्रूरकर्मकृत् । स वेदानखिलान् ज्ञात्वा धनुर्वेदांश्च सर्वशः । स्वतातात् कृतकृत्योऽभूद्वेदविद्याविशारदः" कालिकापु॰ ८५अ॰।

परशुधर पु॰ परशुं धरति धृ—अच् । १गणेशे हलायु॰ । २परश्वधधारिमात्रे त्रि॰ ३जामदग्न्ये परशुरामे पु॰।

परशुमुद्रा स्त्री मुद्राभेदे "तर्जनीमध्यमानामाकनिष्ठाङ्गुष्ठदण्डिका । अधोमुखी दीर्घरूपा मध्यमा विद्यमुद्रिका । परशुमुद्रा कथिता सिद्धिदा खड्गमुद्रिका" तन्त्रसारः ।

परशुवन न॰ परशुवत् पत्रयुक्तं वनम् शा॰त॰ । नरकभेदे भा॰व॰ २२१अ॰ ।

परश्व(स्व)ध पु॰ श्वि—ड श्वो वृद्धिः परस्य श्वं धयति, परस्य स्वं कार्ष्ठं धयति वा धे—क । कुठारे अस्त्रभेदे अमरः ।

परश्वस् अव्य॰ परः+श्वस्+पृषो॰ । आगामिदिनात् परदिने अमरटीका ।

परस् अव्य॰ परस्मात् परस्मिन् परो वा पर+पञ्चम्याद्यर्थे वा॰ असि । पञ्चम्याद्यर्थवृत्तौ परशब्दार्थे यजु॰५।४२

परसंज्ञक पु॰ परः संज्ञाऽस्य कप् । देहादिभ्यः परस्मिन् आत्मनि शब्दच॰ ।

परसवर्ण पु॰ समानवर्णः सवर्णः ६त॰ । परेण उत्तरवर्त्तिना,वर्णेन समानवर्णे पा॰ ८.४भा॰ ।

परस्तर त्रि॰ तरस्तरणीयः परः अतिशयसत्कृष्टं तरः पारस्करा॰ । अतिशयेन तरणीये ऋ॰ १॰ १५५ २

परस्तात् अव्य॰ पर+पञ्चम्याद्यर्थे अस्ताति । पञ्चम्याद्यर्थवृत्तौ परशब्दार्थे परस्तात् ग्रामः ग्रामात् ग्रामे वा ।

परस्त्री स्त्री ६त॰। परकीयायां स्त्रियां तत्र भवादि अण् मन्यागमः अनुशतिका॰द्विपदवृद्धिः । पारस्त्रैण परस्त्रियां भवादौ त्रि॰

परस्पर त्रि॰ "सर्वनाम्नो द्वे वाच्ये समासवच्च बहुलम्" वार्त्ति॰ "समासवद्भावे पूर्वपदस्य सुर्वक्तव्यः" वार्त्ति॰ सुः । इतरेतरशब्दार्थे अत्र स्त्रीक्लीवयोस्तु "स्त्रीनपुंसकयोरुत्तरपदस्थाया विभक्तेरामुभावो वक्तव्यः" वार्त्ति॰ आम् परस्परामित्येव । भट्टिः २सर्गे उदा॰ ।

परस्मैपद न॰ परस्मै परोद्देश्यार्थफलकं पदम् "वैयाकरणाख्यायां चतुर्थ्याः" अलुक्समा॰ । पाणिनिपरिभाषितेषु लकारादेशानामष्टानां मध्ये प्रथमेषु तिप्तस्झीत्यादिषु नवसु । "शेषात् कर्त्तरि परस्मैपदम्" पा॰